

DOLENCI I BEZJACI. PRILOG POZNAVANJU HRVATSKO-SLOVENSkih MIGRACIJA U RANOME NOVOM VIJEKU

DOLENCI AND BEZJACI, CONTRIBUTION TO THE KNOWLEDGE OF THE CROATIAN-SLOVENE MIGRATION IN THE EARLY MODERN AGE

Hrvoje Petrić

Odsjek za povijest

Filozofski fakultet

Sveučilište u Zagrebu

Ivana Lučića 3, HR-10000 Zagreb

Hrvatska

hrvoje.petric@ffzg.hr

Primljeno/Received: 3. 1. 2012.

Prihvaćeno/Accepted: 25. 10. 2012.

Rad ima dvije pozitivne recenzije

Prethodno priopćenje

Preliminary communication

UDK/UDC 314.9-214.58 (497.5-3)

SAŽETAK

U ovom radu autor pokušava rekonstruirati dio hrvatsko-slovenskih migracijskih procesa u ranome novom vijeku. Na prostore Podravine i drugih dijelova Varaždinskog generalata i Križevačke županije doseljavalo se stanovništvo i s raznih drugih prostora koje je imalo značajnu ulogu u obnovi naseljenosti i osnivanju novih naselja. Među brojnijim doseljenicima zabilježeni su Kranjci kojih podrijetlo valja tražiti na slovenskom etničkom prostoru. Dio je doseljenika poznat pod nazivom Dolenci. Velika je vjerojatnost da se relativno često bilježeni etnik Dolenec odnosio na Prekomurce iz Dolinskog, a možda i na doseljenike iz Prlekije (dijela današnje Slovenije između Mure i Drave oko Ljutomera i Ormoža).

Ključne riječi: historijska demografija, Vojna krajina, Hrvatska, Slovenija, ranonovovjekovna povijest, migracije

Key words: historical demography, Military Frontier (Border), Croatia, Slovenia, early modern history, migrations

Među brojnijim doseljenicima u Podravinu, koji su se doseljavali sa slovenskog etničkog prostora zabilježeni su Kranjci. Oni su bili izrazito disperzirano naseljeni po Križevačkoj županiji i Varaždinskom generalatu, a nošenje prezimena Kranjec govori da je bilo riječ o ljudima koji su, iz nekih nama nepoznatih razloga, skrivali svoj identitet. Ostaje otvorenim pitanje nisu li neki među njima bili i potomci prije iseljenog stanovništva koji su se vratili u zavičaj svojih predaka.¹ No osim Kranjaca, postoje i druge skupine doseljenika iz slovenskog etničkog prostora, među koje valja ubrojiti Dolence i Bezjake.

U izvorima se na prostoru Križevačke županije još 1598. spominje prezime »Dolenec (Dolenez)«², koje ukazuje na doseljavanje. Primož Trubar je 1555. tvrdio da njegov govor razumiju kao svoj jezik: »ein Windischer, er sey ein Creiner, Vntersteyerer, Karner, Kahrsner, Histerreicher, Niederländer oder Beßyack müge leicht verstehen«. Da li »Niederländer« znači Dolenjci ili »pa spod-

¹ H. Petrić, O Kranjcima i »Slovincima« ili Slavoncima (Slovincima) u Križevačkoj županiji te Varaždinskom generalatu od kraja 16. do početka 18. stoljeća, Cris: časopis Povijesnog društva Križevci, vol. IX., 2009., 30-47.

² Ovo prezime je zabilježeno u selima Selnik (podravski dio) i Miholec (prigorski dio). Popisi i obračuni poreza, str. 443, 456. Prezime Dolenec se u popisu 1598. godine spominje na slijedećim područjima izvan Križevačke županije: na str. 497 - grad Krapina, građanin; str. 498 vlastelinstvo Krapina, str. 533 vlastelinstvo Vinica, sela Kuratovec i Lipje, str. 540 isto vlastelinstvo, selo Babinec, str. 548 kmet prebende Svetog Vida u Varaždinu.

nji, ravninski Slovenci ali Bezjaci« još uvijek nije do kraja razjašnjeno. Trubar je upotrebljavao ime Dolenjska, »Unter-Crein«, te je najvjerojatnije mislio na Dolenjce kada spominje ime *Niederländer*.³

Prema Trubarovom predgovoru Evanđelja po Matčju (»Ta evangeli sv. Matevža« iz 1555. godine) pisanim slovenskim jezikom: »Kadar ta slovenski jezik se povsod glih uni v eni viži /= svuda jednako i na isti način/ ne guovori, drigači govore z dostimi besedami Krajnci, drigači Korošci, drigači Štajerji inu Dolenci tar Bezjaki, drigači Krašovci inu Istrijani, drigači Krovati.«, Dolenjci su popisani između Štajeraca i Bezjaka. Moguće je da su i geografski bili smješteni između njih. U slovenskom tekstu Trubar ide od Kranjaca prema sjeveru (Korušci), zaokružuje prema istoku (Štajerci, Dolenjci, Bezjaci) i preskače od Bezjaka u Slovensko Primorje (Kraševci i Istrani), da bi na kraju spomenuo kao posebnu grupu Hrvate. U njemačkom tekstu »Niederländer« su smješteni uz Bezjake, ali prije njih, da bi Hrvati bili izostavljeni. Sve to upućuje na sjeveroistok: Dolen(j)ci odnosno »Niederländer« su stanovnici nekog nizinskog predjela. Postavlja se pitanje kojega? Najvjerojatnije se radi o području tzv. panonskih govora/narječja suvremenog slovenskog jezika. Kako stvari stoje Primož Trubar očito misli na prostor Prlekije (slovensku pograničnu pokrajinu između rijeka Drave i Mure – okolica Ptuja, Ormoža i Ljutomera). No, postoji mogućnost da je Trubar mislio i na dio prostora koji danas zauzima Prekomurje, o čemu će kasnije biti više riječi.⁴

No, postoji velika vjerojatnost da se etnik Dolenec odnosi na neko drugo područje. Jedan dio prostora Prekomurja naziva se Dolinsko (Osrednje Dolinsko, Dobrovniško Dolinsko itd.) pa se i time otvara mogućnost budućih propitivanja podrijetla etnika Dolenec. Slovenski etnomuzikolog Josip Dravec spominje da se stanovnici toga područja nazivaju *Dólcinci*.⁵

Treba naglasiti da su veze između te ugarske pokrajine koja je danas poznata kao Prekomurje i slovenskih protestanata potvrđene. U svakom slučaju, mogućnost da se etnik Dolenec odnosi na Prekomurce iz Dolinskog ostaje otvorena. Postoji mogućnost da Trubar pojmom »Niederländer« razumijeva stanovnike i Prlekije i Prekomurja⁶, gledane kao jednu cjelinu. Ostaje otvoreno pitanje zašto su Dolen(j)ci (»Niederländer«-i) nabrojani kao posebna grupa? Primož Trubar je pišući o njima bio svjestan kako žive u Štajerskoj, ali se od glavnine Štajeraca jezično razlikuju. Pri tome treba upozoriti da su na području Prlekije i Prekomurja su u 18. stoljeću iz tog razloga nikla dva posebna književna jezika: istočnoštajerski (potkraj 18. stoljeća) i prekomurski (početkom 18. stoljeća).⁷

³ M. Rupel, Slovenski protestantski pisci, Ljubljana 1934., str. 26; J. Rotar, Toponimika in etnika v Trubarjevih predgovorih in posvetilih, str. 466, 468. Naziv Dolenjci ili donji Kranjci se u to vrijeme možda odnosio na stanovnike Donje Krajske (između Save i Krke), te Srednje Krajske (od Krke na jug do Kupe), no postoje i druge mogućnosti. Stvaranje Dolenjske je počelo negdje nakon uspostave kranjskih zemljskih četvrti (»deželne četrti«) oko 1438.-1441. godine. No, granice Dolenjske su konačno definirane osnivanjem okruga (Kreis), koji nastaju 1748., a ukidaju se 1849. godine, sa sjedištima u Ljubljani (Gorenjska), Postojni (Notranjska s austrijskom Istrom) i Novo mesto (Dolenjska). Imena (npr. Dolenjci) su starija od okruga, već Trubar govori o Dolenjcima, ali ne i o Gorenjcima i Notranjcima. S obzirom na redoslijed Trubarovih oznaka vjerojatnije je da se ne radi o Dolenjcima iz Dolenjske jer su oni obuhvaćeni u Kranjcima (oni su stup »kranjstva«, a Trubar sam iz Dolenjske), a osim toga se navode tek iza (pograničnih) Kraševaca i Istrijana. Biti će da su to ipak kajkavci (stoga nastupaju zajedno s Bezjacima) ili možda žitelji »Meranije«, »donjih krajeva« ili sl. Zahvaljujem kolegi Borisu Golcu na navedenim podacima.

⁴ P. Trubar, Ta euangeli suetiga Mateusha, sdai peruizh u ta Slouenski lesig preobernen (= Euangelium d. n. Iesu Christi, authore Matthaeo, nunc primum uersum in linguam Schlaucicam), Tübingen 1555. Zahvaljujem kolegi Borisu Golecu na pomoći oko interpretacije.

⁵ J. Dravec, III. Narečje in njegove glavne značilnosti, u: Glasbena folklor Prekmurja. Pesmi, Ljubljana 1957., str. LV, LVI.

⁶ Više o ranonovovjekovnoj Prlekiji i Prekomurju usp. B. Golec, Nedokončana kroatizacija delov vzhodne Slovenije med 16. i 19. stoletje. Po sledih hrvaškega lingvonima in etnonima v Beli Krajini, Kostelu, Prekmurju in Prlekiji, Ljubljana 2012.

⁷ Zahvaljujem kolegama Ljilijani i Borisu Golecu na pomoći oko interpretacije. Pri ovome razmatranju valja spomenuti da etnik Dolenec (relativno čest u dijelovima sjeverozapadne Hrvatske) uglavnom potječe od žitelja naselja na -Dol: Dolenja vas, Dolenje, Dolenci i sl. Postojanje prezimena kao i nazivlja uopće je jako lokalno uvjetovano, pa stoga nešto u jednom selu znači jedno, a u drugom već nešto drugo pa kod određivanja podri-

Zanimljivo je da se ime Dolen(j)ci povezuje s nazivom Beßyack, što bi značilo Bezjak.⁸ No, Trubarovi »Niederländer«-i nikako nisu isto što i Bezjaci, na što bi mogao upućivati veznik »oder«, jer se on nalazi na samom kraju nabiranja. Dolenci se nalaze iza Štajeraca i prije Bezjaka - u istom sklopu: »Štajerji inu Dolenci tar Bezjaki«, kao što čine istu skupinu »Krašovci inu Istrijani«.

Nakon razjašnjenja da Dolenci i Bezjaci nisu isti etnik valja upozoriti da je o Bezjacima detaljno pisao Fran Ilešič⁹, a na nakon njega je o bezjačkoj problematici s etnografskog stajališta iscrpan rad napisala Marijana Gušić pa nakon njih nema smisla detaljnije ulaziti u bezjačku problematiku.¹⁰

Josip Mal o bezjacima (bizjacima) piše: »bezjak (Wosiakh=božjak) znači isto kao Hrvat, Dalmatinac, Bošnjak, a štajerskim Slovencima posebno stanovnika hrvatskog Zagorja. U 16. veku, u vreme, dakle, ka se novo stanovništvo naseljavalo u pokrajine slovenačkog narečja, zvali su Bezjačijom tadašnju Slavoniju između Drave i Save, osobito okolinu Varaždina.«¹¹

Na neki su način različita razmišljanja o Bezjacima sažeta u Hrvatskoj enciklopediji gdje piše da su Bezjaci: »nekad raširen, a danas rjeđi višeznačni etnonim koji se odnosio na hrv. kajkavsko stanovništvo između Drave i Save, os. oko Varaždina, na stanovništvo nekih naselja uz Kupu i Dobru, na do istarskih Hrvata (koji govore čakavski, ali s mnogobrojnim jezičnim elementima koji su istovjetni s onima u slov. govorima), na Talijane oko Gorice i Tržića (bisiacchi) kao i na neke istarske Talijane s govornim osobinama koje su bliske furlanskomu. To stanovništvo Bezjacima su nazivali njihovi susjedi, često i u pogrdnom značenju. Od etnonima Bezjaci nastao je niz prezimena – Bezjak, Bizjak, Vizjak – kao i naziv Bezjačija za područje naseljeno Bezjacima.«¹² U hrvatskom enciklopedijskom rječniku Bezjak je nadimak kojim su susjedi čakavci i štokavci nazivali kajkavce odnosno nadimak kojim su kajkavci preko Kupe nazivali kajkavce između rijeka Kupe i Mure.¹³

No, ima i drugih mišljenja poput onoga Radoslava Grujića: »Bezjak ili Bizjak, kojih ima vrlo mnogo jer su Štajerci svoje prve susede u hrvatskom Zagorju i Podravini Varaždinskoj, a donekle i stanovnike stare Križevačke Županije tako nazivali; pa je stoga čitav taj kraj, po katkad i u našim zapisima iz XVII. v., nazivan Bezjačkom.«¹⁴

Etnik Bezyak se 1598. javlja uglavnom na zapadnom dijelu današnjeg Hrvatskog zagorja te u međurečju Save i Kupe.¹⁵ Godine 1649. i 1659. etnik Bezjak je zabilježen u trgovištu Raslinja.¹⁶

Bezjake je Truba smatrao ugarskim »Slovincima«. Trubar je u Katehismu iz 1550. zapisao o izgovoru glasa »l«: »vnd L zu zeiten grob auff Vngrisch oder Bisyackhisch«, a u Abecedariju 1555. »ta l časi debelu po bezjašku izreči«. Trubar je 1560. pisao kralju Maksimilijanu da hrvatski jezik nije

jetla stanovništva prema prezimenima treba biti krajnje oprezan.

⁸ Vladimir Mažuranić smatra da je bezjak »nadimak, svakako porugljiv, kojim susjedi čakavci i štokavci nazivlju kajkavce u obće, a kajkavci preko Kupe do mora kajkavce među Kupom i Murom. Po Pleteršnikovu slov.-njem. Rječniku zovu kajkavce naše tako i susjedni Slovenci, ali istim nadimkom zovu oni i ljude s talijansko-slovenske medje.« Usp. V. Mažuranić, Prinosi za hrvatski pravno-povijesni rječnik, Prvi dio A-O, Zagreb 1975., str. 54.

⁹ F. Ilešič, »Bezjak« i »Bezjaci«, Rasprave i građa. 2. Srpski dialektološki zbornik III SAN, Beograd 1927., str. 73-91.

¹⁰ M. Gušić, Etnička grupa Bezjaci, Zbornik za narodni život i običaje Južnih Slavena, knj. 43, Zagreb 1967., str. 7-124.

¹¹ J. Mal, Uskočke seobe i slovenske pokrajine, Beograd 1924., str. 83.

¹² Hrvatska enciklopedija, knj. 2, Be-Da, Zagreb 2000., str. 93.

¹³ V. Anić i suradnici, Hrvatski enciklopedijski rječnik, A-Bez, knj. 1, Zagreb 2004., str. 293.

¹⁴ R. Grujić, Srpsko-hrvatsko naseljavanje po Štajerskoj, Glasnik Geografskog društva, sv. 7 i 8, Beograd 1922., str. 123.

¹⁵ Popisi i obračuni poreza, str. 404 vlastelinstvo Samobor, selo Slani Dol, 406, isto vlastelinstvo, selo Klokočyewch 414 vlastelinstvo Ozalj, sučija Kobilići, 479 vlastelinstvo Cesargrad, selo Peteloslavci, 480 isto vlastelinstvo, selo Zelno, 485 i 486 isto vlastelinstvo, selo Domovci, 503 selo Oskovec (Zagorje) - plemić jednoselac, 528 selo Budyn dol (Zagorje).

¹⁶ NAZ, KV, Prot. 89/I, str. 41.; Prot. 89/la, str. 150.

govor Bezjaka.¹⁷ Kako se jezik kajkavskog stanovništva između Drave i Kupe tada nije smatrao hrvatskim već »slovenskim«, jasno je zašto Trubar govori Bezjaka ne uvrštava među govore hrvatskog jezika.

Trubar u posveti kralju Maksimilijanu u glagoljskom djelu »Prvi del novoga testamenta« tiskanom 1562. u Urachu piše: »Dalmatinci so napol Lahi, imajo skoro laške navade in vero. Slavonci, ki jim sicer pravijo Bezjaki, imajo skoro ogrske in hrvaške navade in lastnosti, se vedejo v vsem kakor Hrvati, le da bero njihovi duhovniki mašo latinsko in da daleč romajo.« Po ovome se jasno vidi da je Trubar Bizjacima nazivao Slavonce (»Slovence«).¹⁸

Prema tome, otvara se još jedan »međuprostor« između hrvatske i slovenske povijesti. Stanovnici Unter-Crein-a, odnosno Dolenjske u Kranjskoj su se očito »prelijevali« u Bezjake odnosno kajkavsko stanovništvo sa zapadnih rubnih područja blizu granici sa Svetim Rimskim Carstvom i obrnuto. Očito u 16. stoljeću nisu bile jasno definirane jezične »granice« između Niederländera iz Unter-Crein-a i Bezjaka iz susjednih kajkavskih prostora. Na osnovu svega iznesenoga čini se da bi Dolenci koji se spominju u Križevačkoj županiji i Varaždinskom generalatu tijekom 17. stoljeća mogli biti identični sa Trubarovim Niederländer-ima.¹⁹ Preostaje na osnovu dostupnih izvora u budućnosti pokušati ispitati da li je to točno ili nije.

Istovremeno kada je Koprivnici (1676.-1678.) u izvorima zapisano prezime Dolenc, javlja se i prezime Bezjak.²⁰ Prezime Beziak je zabilježeno u Rasinji 1649. godine i 1659. godine te kasnije uključujući 1716. godinu²¹, a prezime Dolenc 1659. u Virju, Kutnjaku (župa Kuzminec) i Selniku (župa Ludbreg),²² te 1673. u Botinovcu (župa Koprivnički Ivanec).²³ U župi Ivanić je 1649. i 1659. postojalo selo Dolanczi, koje možda podsjeća na jače doseljavanje Dolencaca u ivanički kraj.²⁴ Etnik Dolenc se javlja u drugoj polovici 17. stoljeća i u Međimurju²⁵ te Međurači.²⁶ Godine 1700. etnik Dolenc se spominje u naseljima: Križovljan, Ludbreg, Sveti Petar (Ludbreški), Kutnjak, Rasinja, Drnje, Peteranec, Hlebina, Bregi (Koprivnički), Ivanec (Koprivnički), Botinovec, Kunovec, Virje i Donje Zdelice²⁷ a 1716. u Selnici, Peterancu, Hlebinama, Komarnici (danas Novigradu Podravskom), Ivancu (Koprivničkom), Cenkovcu, Botinovcu, Rasinji, Ludbregu i Križovljanu.²⁸ U 17.

¹⁷ J. Rotar, Toponimika in etnika v Trubarjevih predgovorih in posvetilih, str. 467.

¹⁸ Trubarjevo berilo. Založništvo Tržaškega tiska Trst, Založba Drava Celovec, 1986., str. 63.

¹⁹ U tradiciji vezanoj uz obitelji Dolenc (npr. u Đelekovcu) postoji predaja da su se doselili s područja koje danas zauzima Slovenija.

²⁰ Npr. prezime Bezjak je zabilježeno u Koprivnici. U parnicama od 27. svibnja 1676., 17. veljače 1677. godine i 16. veljače 1678. spominje se Valentin Beziak, a 20. lipnja 1682. Giurko Beziak iz Brežanca. Usp. Zapisnici poglavarstva grada Koprivnice (1639.-1700.), Koprivnica 2006., str. 86, 120, 158.; Državni arhiv Varaždin, Zapisnici poglavarstva grada Koprivnice, upis od 16. veljače 1678.

²¹ NAZ, KV, Prot. 89/I, str. 41.; Prot. 89/Ia, str. 150.; Prot. 178/II, str. 163.

²² NAZ, KV, Prot. 89/Ia, str. 71, 149, 175. U Rasinji je 1659. zabilježena varijanta prezimena Dolenchich, isto, str. 150. U susjednoj Varaždinskoj županiji, na granici sa Križevačkom županijom popisano je prezime Dolenc u selu Zamlaki (župa Sv. Elizabeta – današnji Jalžabet), isto, str. 314.

²³ NAZ, KV, Prot. 4/IV, str. 20.

²⁴ NAZ, KV, Prot. 5/V., str. 10. U ovom selu su 1649. popisana prezimena: Gerbecz, Gregorek, Badalich, Gerden i Arbelouich. U popisu 1659. spominju se prezimena: Arbelouich, Gerden, Badalich, Gregorek i Gerbecz, dakle identična prezimena onima iz 1649. godine. Isto, str. 155.

²⁵ Npr. u selu Donja Dubrava, trgovištu Prelog i Hodošanu 1660. godine, KV, Prot. 70/I, str. 4', 8. Isti etnik se spominje 1638. u Otoku, Donjoj Dubravi i Prelogu. Anđela Frančić prezime Dolence izvodi iz Dolenjskog (dakle iz pokrajine Kranjske, a ne Prekomurja) te time smatra da su to doseljenici sa slovenskog prostora. Treba upozoriti da su se u Međimurju etnici Buhanec i Buhanec pejorativno koristili za doseljenike iz Prekomurja. Usp. A. Frančić, Međimurska prezimena, Zagreb 2002., str. 91, 210, 229.

²⁶ Tamo se spominju prezimena Dolinec i Dolenc. Župni ured Nevinac, Matična knjiga krštenih župe Međurača 1680.-1747.

²⁷ NAZ, KV, Prot. 91/III, str. 18, 62, 80, 95, 97, 98, 120, 123, 125, 140, 141, 142, 203

²⁸ NAZ, KV, Prot. 178/II, str. 23, 44, 45, 101, 147, 149, 150, 162, 163, 176, 196. U Pitomači je zapisano slično

stoljeću su doseljenici s etnikom Dolenc zabilježeni u više slučajeva na prostoru grada Koprivnice,²⁹ a početkom 18. stoljeća u Potočcu i Križevcima (Donji Grad).³⁰ U vojnim popisima prezime Dollianecz je 1630. zapisano u Sigecu, a njegova varijanta Dollanchich 1651. u Drnju.³¹

Kako se u podravskom dijelovima Križevačke županije i Varaždinskog generalata tijekom 17. stoljeća relativno često javlja prezime Dolenc, ostavljam približavanje rješenju njegovog podrijetla budućim istraživanjima upozoravajući na potrebu propitivanja ranije iznesenih pretpostavki. No, prema trenutnim spoznajama, kao što sam ranije spomenuo valja naglasiti da se kod doseljenika u Križevačku županiju i Varaždinski generalat u 17. stoljeću tijekom procesa naseljavanja pojam Dolenci nikako nije odnosio i na Bezjake. Prezime Dolenc najvjerojatnije se nije odnosilo ni na stanovnika Dolenjske (dijela Kranjske). Ono bi se, kao što sam u ranijem dijelu teksta spomenuo najvjerojatnije odnosilo na doseljenike s prostora Prlekije i donjeg Prekomurja.

Upozorio bih na još jednu skupinu stanovništva koju su nazivali Dolencima. Baltazar Hacquet spominje »Wenden oder Dolenzern« koji su živjeli uz »Iliriju« (»an Illyrien angränzt«). Balthasar Hacquet je Dolencima (»Unterland oder Dolenser (Dolence)«) posvetio cijelo poglavlje u prvoj knjizi svoga znamenitog djela »Abbildung und Beschreibund der südwest - und östlichen Wenden, Illyrer und Slaven...«³²

Zanimljiva je i jedna pjesma Dolenaca koju je prenio Janez Rotar.³³ Riječi iz pjesme »spieš«, »mjeni« slično izgovaraju kajkavci u nekim dijelovima Zagorja, no mala je vjerojatnost da je pjesma iz Zagorja. Čini se da riječ iz pjesme »poveš« i »saki« znači »svaki« također ukazuje da je pjesma pisana dijelom kajkavštinom. Riječ »divojka« pokazuje utjecaj ikavštine. Možda se radi o pjesmi zapisanoj na jezično miješanom području. Miješanost jezičnosti izražaja pokazuje i dvostrukost: divojka-deklič, tj. -ikavština i -ekavština u jednom stihu. U pjesmi ima i slovenskih dijalektalnih diftonga. Tragom pjesme moguće je pronaći Hacquetove Dolence.

Prezime Dolenc je danas prošireno nekadašnjim područjem Križevačke županije i Varaždinskog generalata, te je ono 2001. popisano u slijedećim naseljima: Bjelovar, Botovo, Budrovac, Cubinec, Delovi, Donji Miklouš, Drnje, Đelekovec, Đurđevac, Ferdinandovac, Herešin, Hlebine, Karlovec Ludbreški, Koprivnica, Koprivnički Bregi, Koprivnički Ivanec, Kunovec Breg, Ludbreg, Molve, Novigrad Podravski, Peteranec, Pitomača, Petrinja, Reka, Repaš, Selnica Podravska, Sigetec, Stara Plošćica, Šemovci, Špiranec, Veliki Otok i Virje. Veća koncentracija prezimena Dolenc je još u Hrvatskom zagorju i Međimurju.³⁴

Bez dodatnih istraživanja nemoguće je utvrditi da li su ovi Dolenci identični sa Trubarovim i onima koji se spominju na prostoru Varaždinskog generalata i Križevačke županije, ali očito su postojali i krajem 18. odnosno početkom 19. stoljeća. No čini se kako je velika vjerojatnost da se relativno

prezime Dolaczki (str. 67), a u Sedlarici prezime Dolinski (str. 65).

²⁹ Usp. H. Petrić, Koprivnica u 17. stoljeću – okoliš, demografske, društvene i gospodarske promjene u pograničnom gradu, Koprivnica 2005.

³⁰ NAZ, KV, Prot. 130/l. U selu Gaj kraj Križevaca je 1706. popisano prezime Dolonecz (ili Dolouecz).

³¹ STLA, Militari, Sch. 161, 162, 191, 211

³² B. Hacquet, *Abbildung und Beschreibund der südwest - und östlichen Wenden, Illyrer und Slaven...*, Bd. 1, Leipzig 1801., str. 64-76.; V. Novak, Balthasar Hacquet in slovenska ljudska kultura, *Traditiones*, 3, Ljubljana 1974., str. 36.

³³ J. Rotar Viri, Trubarjevog poimenovanja dežel in ljudstev in njegova dediščina, *Zgodovonski časopis, letnik 42, št. 3*, Ljubljana 1988., str. 342. Pjesma glasi:
»Hod ti divojka, hod ti deklíč´
Poveš mjene kadi spieš,
Draga duša moja.

Na povam za K. dat,
Saki perši k mjeni spat,
Draga duša moja.«

³⁴ F. Maletić, P. Šimunović, *Hrvatski prezmenik*, knj. 1, Zagreb 2008., str. 394.

često bilježeni etnik Dolenec odnosio na Prekomurce iz Dolinskog, a možda i na doseljenike iz Prlekije (dijela današnje Slovenije između Mure i Drave oko Ljutomera i Ormoža) te spoznaje u ovom članku predstavljaju prilog poznavanju hrvatsko-slovenskih ranonovovjekovnih migracija.

SUMMARY

In this paper, the author tries to reconstruct part of the Croatian-Slovene migration processes in the early modern period. The regions of Podravina, Varaždin Generalate and Križevci County were repopulated by new settlers from various regions and their coming played an important role in repopulation and revitalization of settlements in general. Some of the newcomers were Slovenes from Kranj and their ethnic origin belongs to Slovenia. Some new settlers were named Dolenci (meaning, from Dolenjska, Slovenia). It is highly likely that the frequent ethnic name Dolenec referred to people from across Mura River from Dolinska, or perhaps even from Prlekija (a part of today's Slovenia, an area between the rivers Mura and Drava, around the towns of Ljutomer and Ormož).